

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 133.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 133.

РІК V.

Ч 16.

СЕРЕДА

16. ЦВІТНЯ, 1913.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY,

APRIL 16.

1913

№ 16.

VOL. V

До наших шановних передплатників.

Ще раз звертаємось до наших шановних читачів щоб поспішили з відновленням передплати. Богато повідомля нас, щоб ми заплатили ще якийсь час, бо перші тижні стягнулись на тих 2 долари. Ми се добре знаємо що весною тяжше за грип чим зимою або осеню, але всеж таки бодай половину залеглости можна заплатити. Кажуть, що хто хоче пса вдарити, той все бук знайде. Коли не можете заплатити цілої передплати, присилайте що можете, бо громада дасть по підці і бідному буде сорочка. Ми ждали довший час, не напоминали передплатників, але тепер коли нас стають тягати за панір, черенки і т. п. ми мусимо звертатись до Вас. Думаємо, що Ви зрозумієте нас і поспішите з вириванням залеглости і відновленням передплати. Редакція.

Відозва.

Страшне нещастя навістило дня 25 марта с. р. місто Дейтон, Огайо. Нагла вода протягом одної години заповнила ціле місто і кілька десятків тисяч людей знищила. Місто тепер виглядає як по війні. Камениці порозвалювані а дерев'яні доми вода забрала, тільки лишні сідні, що стояли на горах де вода не досягнула. Поміч прийшла за півно і то дуже мало лодок, люди сиділи по дахах і деревах, а вищі бачучи як їх діти тонуть, скакали з жалю просто до води. Отже в так страшнім нещасті кожний нарід звертаєсь а благальною просьбою о поміч до свого народа, так само нас кілька десятків

родин Русинів-Українців звертаємося а благальною просьбою о поміч до людського милосердя. Поможіть нам брати і сестри бо ніхто не знає що аго завтра чекає. Ми майже всі ледви живі виратувались. Все в гаввах цюпропадало лишилось нам тільки то, що на нас осталося. Отже просимо всіх милосерних людей прийти нам в нещастю а помічю, бо наше положення, розпачливе. Ласкаві жертви просимо слати на адресу председателя комітету: A. G. Binder, 22 E. Third Street, Dayton, Ohio.

Дейтон. О. 30 марта, 1913.
За комітет:
А. Г. Біндер, пред.,
С. Левкович, кнісар,
(Печат.) О. Левкович,
Ник. Кіра,
П. Оникевич.

Новинки.

До сеї пори балканські держави спільно прали шкіру одному Туркови, а тепер зачинаєсь вже друга історія. Треба длатись лупом. Зва сего поділу готово тепер прийти до великої драчі між самими „своїми“. Болгарія абсолютно бажає дістати твердиню Сальоніки для себе. Греки знога кажуть: І ми не дурні, ми кров проляли, заки Сальоніки понались в наші руки. В сию справу мішають ся і великі держави. Німеччина, Австрія і Італія а за сям, щоб Сальоніки належали до Болгарії. Знова Росія і Франція кажуть, що твердиня Сальоніки слушно належить ся Греції. Англія дипломатично тримаєсь а боку, більше однак а прихильна жаданю Болгарії. Як ся комедія скінчить ся, побачимо пізнійше.

При мійських виборах в Бют, Монт. знова побідили соціалісти. Меєр соціалет, судія поліційний соціалет, 7 алдерменів і багато інших мійських урядників також соціалісти. Буржуазія має 2 радних а ренита всі соціалісти.

На днях читаємо в англійських часописах, що на засіданю виннігескої мійської ради, алдерман з 5 варди Скатітер домагає ся, аби місто відтворило мійський „Employment office“ де робітники діставали б працю безплатно. А про нашого „патріота“ з 5 варди не чути нічого.

10 цвітня вибух страйк на всіх колійових лініях в Австралії. Потяги цілком не ходять. Зразу компанія думала, що вдасть ся залагодити робітників без страйку, та так не сталося. Ціла торговля і промисл перервані. В Сидні, однім із найбільших портів світа стримана нараз ціла комунікація. Страйк не потреває довго.

В Duluth, Minn. вишло на страйк около 600 майнерів, домагаючись мінімальної платні. Дотепер майнери брали за ніч \$2.60, нині жадають мінімум 3. дол. Позаяк до Дулут іде працювати багато канадійських робітників, тому перестерігаємо всіх, що там ведеть ся тепер страйк і місцевість сего треба далеко обходити.

В наслідок чесько-німецької боротьби не міг правильно працювати чеський сойм і череа се краєва господарка Чехії знаходить ся тепер в стані банкруцтва. Після останнього бюджету має Чехія 36 мільонів дефіциту. З кінцем 1912. р. винесли довги краю 80 мільонів. Державі винна краєва каса 22

мільони корон. Вже тамтого року дістали урядники краєвої управи 75% своєї пенсії. З початком мая не одержуть нії сотика — того дня краєва каса буде зовсім порожня. — Наслідок сего буде такий, що як не удасть ся довести до згоди між Чехами і Німцями, уряд установить для Чехії державного комісара, який заступить краєву самоуправу.

Нью-Йорська газета „New York Journal“ заела в себе тепер таку мапінерію, на котрій друкує 96,000 примірників на годину, значить 26 газет на 8 сторінках на секунду. При такій скорості друку, видавці згаданого товариства задумують видавати 10 разів сьвіжу газету на день. Там будуть поміщувані вже новинки не дня а години. От до чою доходить удо скопаленя преси.

До міністерства заграничних справ в Вашингтоні, внесено вже два оскарження проти американського амбасадора в Мексикку, де закидає ся йому співучасть замордованя Мадери. Незабаром розічне ся в сій справі слідство.

На Шлеску сподівають ся кожного дня генерального страйку. На случай проклямованя страйку, покине працю поверх 100,000 майнерів.

Недавню ходив по улицях Лондону бідак і продавав переходячим банкноти по 5 фунтів (100) кою за 2 грейндари. Але переходячі минали бідака, думаючи, що банкноти а фалшиві, а бідака брали ча варіята. Всеж такі банкноти були правдиві, а бідак, що їх продавав, був званий драматичний артист. Він заложив ся в клубі, що Лондонець дасть себе натягнути всякому ошустови, що головно захвалює свій товар, але буде оминати кожного бідака, хотьби він продавав найправдивіші стокоронівки по грейндари. Заложив ся о се з директором театру, який казав, що в протягу двох годин продасть бодай 15 банкнотів. Артист переравав ся за бідака і показало ся, що продав в протягу двох годин лиш три банкноти. Ті банкноти купили два чужинці, а лише оден донський купець. Але і сей одинокий Лондонець не знав, що купив. Так артист виграв сей оргінальний заклад.

На Уграх коло міста Карльстадт мала місце велика желізняча катастрофа.

33 особи забиті, всі решта тяжко ранені.

До дня 31 сїчня Злучені Держави видали на Панамериканський Канал \$21,702,630.

Зараз по кувелею, черна сотня внесла петицію до царя, в котрій просить ся, щоб скасувати „непатриотичну“ Думу а завести Земський Собор.

Якийсь французький інженер Матіот мав винайти гармату, яка викидає стрільна наповнені не кульками і сікачами, але вонючим, одурюючими газами. Стрільно має бути зроблене з легкої матерії, і розстрікує ся так само як прапелет в бажаній видалі після впадоби стріляючого. Стрільно викинене з гармати летить і немов миляна куля пухає, а газ одурює всі животины, які в тім місці находять ся. Если би справді винайдені такі стрільна і гармати, то всяка війна була би неможливою. Замість убийчых куль ворожі сторони закидали би себе на війні одурюючими бомбами. Одна сторона слабина застелла би покотом поле бою, запоморечина газами, і дістала би ся живцем в полон другій сторіні.

Дня 25 мая у Венку вері відбудеть ся провінціална конвенція Брітіш-колумбієвських відділів соціал-демократичної партії.

Щоби запобічи частим аударам самоходів, установлено на деяких улицях в Англії, на перехрестях і на нечаяних закрутах доріг величезні зеркала. В сей спосіб бачить шофер в відповідно уставленім зеркалі все, що дь ся поза закрутом і легко може оминуть нещастя. Дотепершні досвід дали великі добрі висліди. Один з провінціалних посаджників доносить власти, що від коли поставив велике зеркало в місци, де був скрут, а при тім і перехрестя доріг, не було ще ні одного випадку. За Англією має завести такі середники у себе також і Франція.

Одна з часописней подає обчисленя, що в шістьох місяцях 1912. р. винито в Росії 44 мільони ведер горілки. Рівнаєть ся се 550 мільонам літрів, або 550 тисячам кубічних метрів. Коли би сию горівку виляли до одного басену, то повстало би з сего озера 300 сьажнів ширини, а 40 сьажнів глубини.

Відповідь Редакції.

Тов. Шпичка, Торопнто. Допись буде поміщене в слідуючім числі.

Тов. З. З-к Келгари. Коли знайдєсь у нас більше місця, то помістамо в часописі.

Відділ Келгари. Резолюцію ми вислали на призначене місце. Шкода що тільки один відділ заінтересував ся сєю справою. Т. М. С. Плейз. Гом. З браку місця в сїм числі не можна було помістити спростованя.

Т. М. Малафій, Мон-треал. Один вірш помістимо; фотографію і решту матеріалу звернемо.

Т. О. Дайскій, Кобалт. Допись добра. Пізнійше.

Т. Едовиченко, Стінен. Колись і на Вашу допис прийде місце, заждіть.

Т. Скегар. Про сию справу варт написати більше, нарід може се мильно зрозуміти. Таке водить ся не лише у Вас, але всюди. При вільнім місци помістимо.

На робітничий дїм в Отаві вложили по \$5:

П. Якубовський, І. Павел, М. Чопович, О. Коханьчук, Й. Зажицький, Т. Плисок, В. Токар, О. Черниш; по \$10 Я. Чопович; \$2 А. Мартинюк; по \$100 Й. Цмікевич, Я. Токар, Я. Грабіц; 75 цт. І. Налужний.

Крім сего зголосилось ще 22 товаришів вложити на слідуючім мітінгу \$150.00.

МАЮ НА ПРОДАЖ

10 акровий кус землі. 4 акри виораного, 4 пасовища а 2 ліса. Добра земля під опородовину і овочеві дерева. Близько міста, 1 миль до школи, 1 миль до ріки, 1 і пів миль до пошти, близько сїпіярської лінії. Сего літа має будуватись також і електрична лінія.

Половина готівкою, а решта на сплати після умови. Хто схоче ближших інформацій, хай зголошуєсь до: Harry Sembrat Port Honey, B. C.

Потрібно людей.

Ми зреорганізували свою продаж і потребуємо обслужити кільканайцох добрих людей. Попередної практики не вимагаємо, але апліканти мусять бути добре ознакомлені з Виннігетом і говорити по англійськи. Ми потребуємо також людей, котрі помагали нам в свободній хвилі. Не треба практики, а добрий робітник заробить гроші. Зголошєть ся до п. Марка.

The Marx Wat Realty Co. 83 Main St. Winnipeg. Phone St. John 220

Краяни.

Як хочете спровадити кривних або приятелів до Канади, купіть для них у нас як найборше шіфкарти і вони прийдуть на весні акурат як робота отворить ся.

На весні дуже повні шіфи і як тепер не купите для них шіфкарти, то они будуть мусіти довго чекати і не прийдуть аж в літі.

Шіфкарта з Краюва до Виннігету тепер коштує \$51.40

Так як знаєте ми посилаємо гроші до краю найскорше і найбезпечнійше і так що люде дістануть рівні гроші.

Почтазмінекоштує разом лиш 2 центи від 1 долара.

Люди, котрі не у Виннігету можуть до нас прислати гроші або чеки разом з адресом в краю а ми випшлемо і реценіє пішлемо.

Ми також продаємо шіфкарти до краю і міняємо гроші. Продаємо марки краєві і канадійські.

Офіс отворений що дня від 9 до 7, а в суботу від 9 рано до 9 вечером.

ALLOWAY & CHAMPION

БАНКЕРИ І КОРАВЕЛЬНІ АГЕНТИ,

C. GENIK, УПРАВИТЕЛЬ ЗАГРАНИЧНОГО ВІДДІЛУ.

667 Main St.

Winnipeg, Man.

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить що тижня.
в Вінніпегу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.
Передплата вносить \$2.00 на рік, за границю так само

"ROBOTCHYJ NAROD" (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В БЕЛЬГІЇ.

Очи цілого світа звернені нині на маленьку державу в Європі Бельгію, де 14 цвітня має розпочатись генеральний страйк. Поверх пів мільона робітників в одині дні клада працю і стає до завзятої борби з кларикалізмом та капіталізмом. Ціль сего страйку — домагання ся роботою Бельгії рівного, загального виборчого права.

Коли в минулому році підчас парламентарних виборів побідила партія консервативно-кларикальна і то тільки завдяки ганебному системови виборчому який там існує і збережений кларом, в робітничій партії вродилась думка генерального страйку щоб сим примусити правительство змінити сю злодійську виборчу махінацію.

Провідники соціалістичної партії цілий рік працювали над приготуванням робітництва до завзятої борби з сими галанасами, до борби о рівні виборчі права, до сьвятої борби о демократичну підвалину цілої держави.

Коли буржуазія побачила, що робітництво твердо постановило стояти при своїх, стала показувати йому грушкі на вербі, обіцяючи якісь „реформи“. Пришло вже було навіть до того, що страйк був відкликаний. Та коли на конгресі соціалістичної партії розібрали справу докладніше, всі закричали: Vive la Greve! (хай живе страйк)! Гасло се як грім перебігло не тільки по цілій Бельгії, але й по всіх других краях, де робітництво зорганізоване вже, викликаючи загальну симпатію до бельгійських робітників. Сани праці Німеччини, Франції та Голландії носіпилились прийти з помічю бельгійським робітникам на час страйку забіраючи їхні діти до себе.

Правительтво все таки думало, що до загального страйку не прийде. Та нині завелось. Фонди страйку вносять вже 3 мільони доларів і дальше зростають. Ся сума грошей вистарчить не на день-два, а на кільканидцять тижнів.

Щоб наші читачі зрозуміли яку кривду велику заподівано нашим братам робітникам в Бельгії підчас кожних виборів, через парціальний систем голосовання, який там нині існує, а проти котрого спрямований з генеральний страйк, подамо кілька точок сего ординації, а імено: Кожний горожанин, котрий скінчив 25 літ життя має о д н н голос; горожанин що числить поверх 35 літ життя і має бодай одну дитину, має два голоси; два голоси мають також ті, що мають маєтку на \$400. Люди з університетським освітанням мають аж по три голоси.

Ось така аномальність виборчого права в Бельгії, заставила бельгійський пролетаріят вийти на політичний страйк.

І який не був би кінець сего страйку, робітництво не має до страчення нічого. Робітник в сій борбі скринить ще сильніше свою організацію. Чим борба буде більш острійша і ширша, тим ліпше і ясніше зрозуміє він класову борбу, класові інтереси, зрозуміє ліпше хто йому ворог а хто приятель, зрозуміє ліпше свою силу, свою ціль і свою задачу.

I. Ван ден Брінк.

Що то є соціальне питанє?

Соціальне питанє се питає життя для соток тисячів. Коли-би се питанє не можна було розвизати, то було-би се еясудом смерті для мільонів мешканців нашої землі. Шуканє способів, якби то кожний мав подостатком хліба після його тілесних потреб, після його праці, після вимог підсону його краю, шуканє способів, якби то кожний мав для себе достаточну убраня, здорове помешканє і спромогу розвинути свої душевні талани. от се з соціальним питанєм. Кожний, хто жив, має право на л о д с к е життя лише тому, що він жив. Тутка не розходиться ся о любов до ближнього або о милосердіє. „Земля з Господня разом з її богатством“, каже євьяте п ісьмо і він подарував в с ї м людям землю і все, що

она приносить або пильність людий витворює. Він дав ее з а г а л о в и людий, щоб кожний із сего міг пскрити свої потреби. Але теперішній лад стоїть в противенстві до сего висшого розпорядженя. Є багато людий, які думають, що земля мусить бути раєм для жмені людий, а місцем нужди, плачу і недостатків для широкої маси, і то як раз для т о ї к л а с и людий, яка утримує ся працею своїх рук, яка мусить жити лише продаючи своєю робочу силу, а яка лише сама приносить добробит для суспільства. „Та то властиво праця на поли, у варстаті у фабриці приносить добробит для держави“, каже папа Лев XIII. Але навіть коли робітничим чим раз то більше витворює (продукує), то він все дістає лише малу частку продукту лише тільки, кілько йому потрібно до нужденного життя. Ми так далеко зайшли, що можна сказати: ті що найтяжше працюють, ідять найгірше, а ті що не працюють, ідять ласощі, а стаїні богачів се палати в порівняно до нужденних дїр, в яких мешкають бідні. Кажуть, що біднота се наслідки первородного гріха; але ми спитаємо ся: чому наслідки первородного гріха спадають лише на п л е ч і р о б і т н и к і в і їх р о д і н, а наколи богачі їх не відчувають а сьв. Павел каже, що бог не знає ріжниць? Та оно з пустою балаканиною, що би голодним замилити очи. Не можна тим, що борять ся против нужди, вказати на слова Христа: „Я не буду довго межі вами, але бідні лишать ся межі вами, яким ви й по мой смерті зможете робити добро“. Христос не мав тут на думці робочого народу але тих калів, які не можуть продукувати й яких ще й соціалістична суспільність буде мусіла утримувати. Та ми не будемо вичисляти всіх крутістьв християнських оборонців теперішнього капіталістичного ладу. Придвїм ся ліпше людському життю. Огляньмо нашу суспільність з усіх боків. Наша суспільність слаба, дуже слаба. І хвиля зї смерті недалека, в близькій будучині. Процєс переміни сє суспільности в иньшу, справедливішу, соціалістичну суспільність, в повнім розгоні.

Дальше буде.

3 Галичини.

Польсько-українське порозумінє в справі реформи виборчої до галицького сойму і новий проект реформи.

Галицький сойм — се найбільш застаріла законодавча інституція в цілій Австрії. В 1911 р. минуло п'ять десятих літ зї повстаня. Через цілий той час не було жадних основних реформ в складі сойму, коли й переводилась реформи, то була се звичайні сьмішні та латані наплавки. Наслідком того, що в соймі галицьким на підставі панцизьяно-абсолютетичної ординації виборчої — рішачий вплив мала все одна верства, а то галицька польська шляхта, яка рядила там я в своїм обшарницьким фільварку, — наслідком того цілий край опинив ся в страшній економічній руйні та культурнім задофаню.

Проклятам та пеклом для населеня цілого краю була така репрезентація та законодавча інституція як галицький шляхоцький сойм. Не диво тому, що цілий край, все населенє, всі політичні партії — крім одної шляхти — домагались зміни той виборчої ординації, та нового складу сойму.

Коли заведено загальне право голосовання до віденського парламенту, та коли й другі коронні краї Австрії почали своїм соймам давати новий вигляд та склад, пристосований більш до теперішних обставин, то й галицький сойм не міг вже довше лишатись позаду. а мусів хоч-не-хоч подумати й про своє відновленє.

Збуджений український нарід, якому загальне право голосовання до парламенту дало вплив політичний, витворивша ся мійська буржуазія, а надївєе робітничя кляса, соціалістичний про-

ляза ся так:

Сойм має складати ся з 228 послів, з того: 1) 13 вірлістів (т. є. єпископи, ректори університету і політехніки, презес академії наук в Кракові), на Українців припадає 4 (се з три єпископи і будучий ректор будучого українського університету).

2) з 215 вибраних послів, а саме:

а) з 45 послів великої земельної власности, між тим 1 обшарник Українець.

б) з 8 послів середньої земельної власности, яка оплачує 100 корон найменше податку ґрунтового; з них 4 Українців.

в) з 44 послів більших міст, вибраних як досі після привілеїв; з них 5 Українців.

д) з 12 послів тих самих міст, вибраних загальним голосованєм (пролетарська курия); з них 3 Українців.

е) з 5 послів торговельних і промислових палат — Поляки.

і) з 99 послів сільських громад, разом з рештою міст і місточок вибраних на основі загального права голосовання; з них 45 Українців.

Українські мандати з середньої земельної власности, з більших міст і в загальній мійській курии, з забезпечені національним українським катастрою виборчим, а що до сільських то на разі ведуть ся далі переговори. Національний склад нового сойму після того проекту представляв би ся 166 Поляків і 62 Українців [27.2%].

На 7 членів краєвого віділу, Українці мають 2, яких самі вибирають. Такий з новий проект. Зі становища новочасної демократичної думки він, просто огидний та назадницький. Гірший чим ординація виборча до парламенту.

Про його вартість — вистарчать сказати, що поминувши перестарілі курии, та нікому непотрібних і ніким не вибраних вірлістів, єпископів і т. д., навіть в загальній вибито пролетарської курии з міст, мимо так маленького числа робітничьких мандатів 12, заводить проект ще плуральність, бо дає по раз другий голос тим, які голосують в мійській курии оподаткованих.

Так само з плуральністю в сільській курии.

Се на те, щоб змайоризувати бідне населенє, мійський і сільський пролетаріят — та вибрати скорше панських послів.

Пролетаріят, чекає як балетаріят в Галичані, борба завзята з українською буржуазією. І до сього хай готовлять ся наші товариші на власні сили.

Пролетаріят не має нічого до втрати крім своїх кайдан, а до здобуття цілий світ.

К. Маркс.

Робітники з скалою, на якій буде устроєна церква будучини. Ф. Ляєсаль.

На новому проекті вискує тільки українська буржуазія. І вона нині триюмфує, Павла II преса оривнає хляби проекту — але нута триюмфу так й слідна з кожної стрічки і слова українських націонал-демократів.

Сей здобуток нової сили для української буржуазії — се й зродило новому проекту в польського боку богато ворогів. Вшехполяки з Галембінськими Гралоєвськими, часть лодовців з „Kurjer-om lwowskiim“, та консерватисти, ті збояють ся до поваленя нової реформи тому, бо ся загрожує українською навалю, польському станові посіданя.

Що сей ляк польської буржуазії перед „українською революцією“ з аж сьмішний — се лодовить Полякам найкрасше сам пан Божинський. В великоному числі його органу „Gazeta Wieszogna“ є навідувана розмова співробітника намістницької газети з радикальним послом Макухом.

На запит ч справді українські послі будуть в соймі і далі придержуватись острій тактики, посол Макух ух відповів, що се абсолютно неможливе. Українці — говорив посол Макух — головню націонал-демократія, яка введе до сойму при підмозі намістника найменше 50 послів, перейде на правительственну партію, бо конче хоче і дістане ся до повного жолуба. Лякати ся Полякам, української обструкції се — ціля посла Макуха — навіть й сьмішно.

Націонал-демократи редаючи в „Ділі“ сю розмову Gazety Wieszogna і з послом Макухом, хоть називають погляди Макуха невірними, однак рішучо не заперечують їх. Не мають відваги і сьмілости на се, бо тепер вже й найменше па дитина знає, що політика українських націонал-демократів йде до того, щоб лірвавши ся власти, запанувати всьліпно з польськими панями над українським народом. А те з питанєм часу, прискорить се нова сьймова ординація виборча.

Для нас український пролетаріят, буде се о тільки корисним, що зрада української буржуазії, створить нам ґрунт під нашу справдішну класову борбу та класову пролетарську політику. Недалекий вже час, коли в Галичані настає ера політики Василькар-Стоцького.

Нове поле борби отвирає ся перед українським пролетаріят в Галичані, борба завзята з українською буржуазією. І до сього хай готовлять ся наші товариші.

А. Ч.

Хочемо спокою, волі і права, щоб ніхто не був рабом другого, щоб праця була обовязком всіх людий, щоб нікому не забракло хліба.

А. Бебель.

Дописці

CALGARY, ALT

Наш відліл Ф. У. С. Келгари скликав віче справи смертного за над Іваном Бараном. По довшім обговорєні справи ухвалено слід резолюцію:

„Ми українські робітники в Келгари, зібрані в севім вічу 6-го цвітня рішучо протестуємо проти несправедливого і кривого суду над Іваном Бараном. Ми жадаємо знекарї смерті над виспеланим фармером. Коли обстоїть при своїх, то злуці з робітниками нації візьмемось до біакції в сій справі.

Пред. віча, Секретар М. Музика, М. Скрип

Р. С. Також звизаємо Русинів Канади по закутиях скликати віче віча та засилати свій тест проти несправедлзасуду над Іваном Бар

OTTAWA, ON

Дня 7 цвітня відбув в нас великий мітинг ммо того що парафія гали як курка з яйцем мовляючи людий на бранє, то гали була ви на народом по береги. мову виголосили т. Гнива в Монтреалу Клодницький, котрий був темер з Відня. Обдані товариші обговорє тяжкі часи робітництва боротьбу з капіталом. Присутні були одушевлені їхньою мовою. Богато нових товаришів вписалось до вічкотрий члєють тепер верх 73 члєнів.

Описля присутні за що їм потреба мати і власну робітничу хату, що зложили сейчас \$1000. „Вірні“ парафіяні дали нам запрошенє на мітинг на 13 цвітня, хочуть бачити лиш т. ду. Тоді всі закри проч з парафіянами, туймо їх! Ми станемо двою! Хай живе сьстична партія, горожаний прапор а долівство і їх прихвоєтні бажаємо свободи а нелі!

При кінці забрав шово товариш преді, відоспівано кілька речич пієнь і всі розійшли спокійно домів.

В. Токар, преді О. Коханьчук

P-TARTHUR,

В нас став ся на дивний випадок. На ку, де находить ся клом, працює кілька робітників ріжних Минушого року вже там наш один робітничий товариш. Тепер же на днях знова двоє філіандів бітників наслідком нового вибуху динаміту 2 погібших, 4 зівтали ранені. Всі вони мають ніяких маєтків, тільки з робочих рук приїде ся їм терити

Дописі. CALGARY, ALTA.

Наш відділ Ф. У. С. Д. в Келгари скликав віче в справі смертного засуду над Іваном Бараном. Галя була переповнена народом. По довшім обговореню справи ухвалено слідууючу резолюцію:

„Ми українські робітники в Келгари, зібрані на масовім вічу 6-го цвітня с. р. рішучо протестуємо проти так несправедливого вироку судів над Іваном Бараном. Ми жадаємо знесення кари смерти над висше згаданим фермером. Коля уряд обстоїть при своїм, то ми в злучі з робітниками других націй візьмемось до більшої акції в сій справі.
Пред. віча, Секретар віча М. Музика, М. Скринник.

Р. S. Також звиваємо всіх Русинів Канади по всіх закутих скликати подібні віча та засилати свій протест проти несправедливого засуду над Іваном Бараном.

ОТТАВА, ОНТ.

Дня 7 цвітня відбув ся в нас великий мітинг. Помимо того що парафіяне бігали як курка з яйцем відмовляючи людин на се зібрана, то галя була виповнена народом по береги. Промову виголосили т. т. І. Гнида з Монреалу і Н. Клодницький, котрий прибув тепер з Відня. Оба згадані товариші обговорили тяжкі часи робітництва та його боротьбу з капіталізмом. Присутні були дуже одушевлені їхньою промовою. Богато нових товаришів висалось до відділу, котрий числять тепер по верх 73 членів.

Опісля присутні заявили що їм потреба мати також і власну робітничу хату, на що зложили сейчас \$55.25.
„Вірні“ парафіяни передали нам запрошеня на свій мітинг на 13 цвітня, але не хочуть бачити лиш т. Гниду. Тоді всі закричали: Проч з парафіянами, бойкуймо їх! Ми ставемо за одного! Хай живе соціалістична партія, горю червоний прапор а долів повівство і їх прихвостні! Ми бажаємо свободи а не неволі!

При кінці забрав ще слово товариш председатель, відспівано кілька робітничих пісень і всі розійшлись спокійно домів.

В. Токар, преде.
О. Коханчук, секр.

Р-Т ARTHUR, ОНТ.

В нас став ся на днях сумний випадок. На Колдоло, де находить ся каміньом, працює кілька десятків робітників ріжних націй. Минувшого року згинув вже тїм наш один робітник. Тепер же на днях згинуло знова двоє філяндських робітників наслідком завчасного вибуху динаміту. Крім 2 погибших, 4 зістали тяжко ранені. Всі вони не мають ніяких маатків, а жили тільки з робочих рук. Тепер прийде ся їм терпіти еще

Русько-німецький шпиталь

Dr. G. Kalichman-a

Спеціальне лічене хоріб венеричних (сифіліс, трипер і други) хірургичних, внутрішних, жіночих, очних і ушних.

Найновіше і найпевніше

лічене сифіліс „606“ проф. Ерліха. Лічене подового безсилля, Лічене електрикою. Літарства вислаю по кольонках за надісланем задатку.

OFFICE & HOSPITAL

453 Selkirk Ave. Winnipeg.

Phone: St. John 1772.

більше голод і нужду, як значайно в Америці.

С. Почивок.

BAYNES LAKE, B. C.

До нас загоствив на 5 цвітня т. Ф. Хлопан з Келгари і скликав мітинг на котрім основано відділ Ф. У. С. Д. ім. Мур. Стівнського. До відділу увійшли; Юрко Брус орт., Іван Мандрига касіар, Льоко Мандрига секр., Мих. Брус і Андрій Сидорик контролери. Членів на початок висалось 14, котрі кріпко постановили взятись до праці між незорганізованими. Сею дорогою повинні пійти і други робітники, бо тільки в робітничій організації спаденя цілого робітництва. Рівно часно засилаємо \$3 на партійні стемплі і легітимації, \$2 на „Робочий Народ“ а

25 фна конститутції Ф. У. С. Д. Здоровлю читачів „Р. Н.“ Льоко Мандрига.

Dr A. SILVERMAN

Русько-польський лікар. Спеціаліст венеричних, наскірних і внутрішних недуг. Лічить також всякі недуги жіночі.

Ордує в офісі на:

395 Selkirk Ave.

Телефон: st. john 1716.

Вуто ль і дерево!

Портал Ломп \$5-50.

Дуже сухий Джек Пайн, 2 корди \$12, дуже сухий Темрак, 2 корди \$14. Скоря до става!

The Northern Supply Co.

Наш телефон:

667 Henry Ave. Garry 2435

431 Jarvis Ave. st. John 252

RIVER VIEW PARK, KAMSACK, SASK.

Наша порука для тих, що купують ВІД НАС ЛОТИ.

Коли Ви бажаєте зійти ся з людьми, які желают Вам добра і старають ся зробити Вам гроші, то просимо перечитати понизше згадані факти:

Перше: Ми Вам даємо лоти в однім з найліпших міст Західної Канади, які ще сего року будуть коштувати по \$300 а ми тепер продаємо по \$100.

Друге: Ми Вам даємо що кожний лот е сухой і рівний і е в середині міста, коли Ви знайдете що воно так не е, то ми сейчас звернемо Ваші гроші.

Третє: Ми не жадаємо жадного проценту, коли даємо на виплат.

Четверте: Ми Вам даємо егримент того самого дня, як Ви купите, а тайтл коли заплатите готівкою.

П'яте: Ми не канцелюємо Ваших лотів коли Ви неможете платити регулярно рати (в разі, коли Ви хорі або без роботи).

Шесте: Ми Вам продамо сі лоти, коли Ви сего бажаєте.

НАШІ ЛОТИ Е В КЕМСЕК, САСК. ДРУГА ДЕВІЗІЯ ВІД ВИННІПЕГУ.

Ціни наших лотів е \$100 за оден і вище.

Рати сих лотів е 10 дол. лотівкою а 10 дол. що місяця без проценту. Величина сих лотів е: 59 футів широрі а 122 довгі.

Купуйте поки ціни ще низькі.

Прийдіть особисто або виповніть понизшу таблицку і пришліть до нас,

До CAMSACK REALTY & INST. CO. LTD.

811-812 Union Bank Bldg. Winnipeg.

Прому прислати мей Вам поручені факти і всі потрібні інформації що до River View Park, Kamsack, Sask.

Імя.....

Адрес.....

Р. S. Офіс отворений вечером до 9тої години

Спеціально для робітників.

Спеціальна оферта Л. Голдстейна 842 Main St.

на сей мізиць для міста і провінції. Великий вибір святотчних убрань. Замозтеги і провінції мусять бути прислані сейчас з докладним описом барви (кольору) і мірою грудий, плечий, також камізелки і довжину сподень, а мо кете буги певними, що дістанете добре пасований, суг який коли будь малисте в своїм житю.

№1172. Гарний синій суг, роблений у кравця ріжної величини, варт \$18 сего місяця лише \$15

№1023 Екстра добра якість, з подиноким і подвійним зацілюванем, добра робота, варт \$20 сего місяця лише \$17.50

№376 і 385 найліпше синє сукно, роблений після найновішої моди, варт. \$30 спеціально на свята лише \$25.

№1028 або 1031, ясні або темні, сині або чорні, подинче або подвійне зацілюванє. Гарантуяю сї суги на два роки пошеня, крім знаменитого пасования, спеціально \$20.00
№ 323 і 328 сині і чорні суги по 8.00, 10.00 і 12.50

200 других сугів ріжних кольорів: синих, бру-

натних, зеленковатих, на провінцію від 8.00 до 25.00.

Скажіть мені чого бажаєте докладно як личі-можливо, а будете доволені.

Спеціально довгі ковпк для великих мушци по 5 гуанків \$25.00

Капелюхи. I. B. Стетсонє капелюхи чорні і брунатні \$4.00.

Мягкі і тверді капелюхи спеціально по \$1.75.

Ріжна величина від 6 1/2 до 7-2 1/8.

№ 687. Чорні черевки всілякої величини варт. \$5.50, тепер лиш \$4.50

№ 77. варт. \$4.75, тепер \$3.75. Чорні з гузиками варт. 5.00 тепер 4.25.

№ 612. з шнурівками або гузиками варт. 5.00, тепер за \$4.25.

Величезний вибір ріжного гатунку спіднього шматка від 50¢ суг до \$4.50. Святотчні сорочки від 50 с аж до шовкових всіляких кольорів. Спеціалні парадні сподні \$2.50, 3.50, 4.50 і 5.00. Красні сині сподні на провінцію, від \$2.50 до 6.50.

Всі замовленя з провінції будуть залагоджувані лише за надісланем грошей і докладним описом, яка величина, яка ціна, кольор а зі всего будете доволені. Коли звернете товар зараз як вам не сподобаєсь, ми вертаємо гроші.

Велика випродаж вже почалась!

L. GOLDSTEIN

842 Main St. Cor. Dufferin & Main, Winnipeg

DR. T. G. MOXNES
ДЕНТИСТ.
620 1/2 Main St.
Winnipeg.
Двері з Loggan Ave
Витягає зуби без болю. — Говорить по польськи і німецьки.

MAPLE LEAF CAFE
864 MAIN ST.
PHONE: 159 ST. JOHNS.
The best restaurant in North Winnipeg, open day and nights.
Good, healthy meals at 25 cents.
Special orders.
\$5.00 meal ticket for \$4.00.
Ice cream parlor, soft drinks.

Адвокатська Канцелярія.
Полагодує так старокраєві як і канадійські справи, продає шіфкарти на найліпші кораблі до старого краю і з краю, продає і купує доми, лоти і фірми і міняє за лоти в С.Р.Р. Трансеона, при доплачуваню готівкою. Зголошуйтесь до:
Перша Народна Канцелярія.
Petro Wus
841 Main St. Winnipeg, Man.

Користайте з нагоди!

Компанії корабельні ведуть меже собою бізнесову війну і шіфкарти з старого краю потаніли, як ще ніколи не бувало.

Ціни шіфкарт нині суть такі:

- 3 Кракова до Вінніпегу \$48.50
- 3 Львова „ 50.80
- 3 Станіслава до „ 51.10
- 3 Черновець „ 52.05

Не забудьте також, що в нас можете полагодити всякі старокраєві справи і що ми е ті, котрі розуміємо ті справи як слід і перепродажуємо їх совіетно, скоро і по уміркованій ціні.

У нас можете також виробити собі папери горожанськї, як також полагодити всякі справи тутейші канадійські.

Пиньтї або зайдіть до нас:

Старокраєва канцелярія.
FENSON & SCHILLER
854 Main St. Winnipeg, Man.
Phone St. John 162

Потрібно мушци і женщин

до науки голірського ремесла. Компіятний курс в вісьмох тижнях. Користайте з спеціальної окаяі, бо ми платимо процент під час науки. Знаряди даром. Інструктори - експерти, 17 літ в 45 школах.

MOLER BARBER COLLEGE
220 Pacific Ave. Winnipeg.

Відновляйте передплату на 1913 рік.

КОМАРНО, МАН.

Недавно справляв у нас Гриць Персович закупи. Звичайно щоби виполокати добре грінні зуби під мяса, аби не заскоромили „святото“ посту, вірні принесли на се гальоник вісочки. Та на нещастя увійшло ще двох молодиків до хати і тоді почалося таки вже добре полукане. Коли зуби було прополокати а голова замашена, зачали ся в хаті канадійські „жарти“.

На третій день приїхала комісія і сказала що небіщик замера, а не вбитий. Таке розслідування комісії не дуже „ясне“, бо ті глибокі діри в голові самі про себе говорять щось іншого. Але, сказали, стало ся. Прийшов термін, Персович наняв адвоката і дістав всего один рік тюрми. Тут знова стрічаємось лице в лице з канадійським правом. Коли чоловік йде сто миль пішки, змучить ся і влізе до сипіарської кари, то за се дістане 6 місяців, коли з голоду вкра-

де в капіталіста бохонць хліба і кавалок шпанки, то дістане 3 роки, а коли уба чоловіка, але заплатити долібре адвоката, то дістає ся лише рік. А щож тоді говорити про справу Барана? Йому не належить ся кара смерти, а найбільше то же рік. М. Савчук.

Недобитки.

— Ой... ой... ой... Затиснув зуби, щоб не чути так болю. А ще молодий, гарний, а так покалічений. Лежить цілком голий — ноги дрозжать, а сам блідий, блідий, як та стіна. Вес

зад покраяний, розшарпаний гранатами, видно живе мясо. А ліва рука вже перерезана. Й страшно дивитись на того живого трупя, мерця...

А лікар мочить вит у йодформі й пакує її в мясо. в спідну часть черева. Та чи верне він ті кавалки молодого тіла, які пірвала армійна куля? Чи побачить той недобиток свою жінку й троз дитя?

— Ой-ой-й-й — застогнав знов жовнір, якого страшно пекла рана, а стогін той, ридавя давили серце, заперали дух... А зараз таки коло нього

сичить з болку невеличкий хлопчина студент. Ще не розвита, молоденька грудь, ціла закровлена, а з рани, з діри пробитої карабіном, булькотить ясно червона кров, наче вода з жерела.

— Буду жити? — прошепотів бідний хлопчина і повів очима на світлі, там за вікном — де було ясно, де щебетали пташки... — Будеш, будеш... — заговорила до нього дівчина з червоним хрестом на рамени.

Але він тільки зітхнув глибоко... А кров ще душе бухнула з рани, яку дівчина затикала ваткою, наче корком...

— Води, води хоч кроплю... — благає один воєнравений, завитий у простирало. Цілий червоний, лице, очі — аж палахкотять з ненависти якоїсь. Мав перерезану голову білим полотном, на яким кавалками була замечена чорна кров... Та заки поклали йому води, він зірвав ся з ліжка й кинув ся на чоловіка, який переходив попри него, зловив за червоний хрест і кричав що сяли:

— Скинеш той хрест, негіднику?! Ви перше гнали нас з хрестом на чолі мордувати, калічити, а тепер тим самим хрестом хсчете гоїти рани, лаяти дір в нашій тілі? Юди! М. Лещенський.

Відозва до всіх Русинів в Канаді і Америці!

Компанія заложена Русинами і Поляками в Винніпегу розвивається як найліпше і надія організаторів сповняється ще краще як сподівались.

Тепер ще потрібно більше грошей щоби Компанія могла виробити продукт на більшу скалю і в такий спосіб вложити свій продукт в кожнім шторі до Канаді, і заробити через рік не менше як 25 центів на доларі для уділовців. Можна заробити і 75 центів на доларі, але се залежить від людей, если нам допоможуть грішми як найскорше.

Се можна легко зробити, бо як Компанія вислала свого агента, то за дві годни дістав 11 ордерів, кожний ордер на \$5.40, на кожнім ордері з сих \$5.40 єсть \$2.80 зиску для Компанії. З сего можете самі бачити який профіт можна зробити. Перевернути капітал тільки два рази на рік то покаже профіт 25ц. на доларі, але ми легко перевернемо 6 до 8 разів.

Тепер вдаємо ся тільки до Русинів і Поляків, бо хочем щоби се було чисто Руско-Польська організація і щобам моли показати другим народам що і Русини не сплять але можуть провадити інтерес так само як і інші. Тому удаємо ся до всіх, чи робітник чи фармер або і інший, чи в Канаді чи в Америці, щоби есте вважали до діла і закупили сих уділів і в сей спосіб помогли Компанії досягнути тої цілі. Дирекція трудить ся і хоче в такий спосіб зробити добрий профіт для членів і славу щоби не сміялись в Русинів і казали що сї здатні тільки до шуфлі. Кожний може купити від 5 уділів до гори, і може купити або за готівку або на вишат.

Ся Компанія є чаргерована на десять тисяч долларів; Дирекція думала, що если продасть 5 тисяч то буде досить, та тепер бачуть що не можуть дістати матеріялу досить щоби виповнити всі ордери; отже через те хочуть спродати і дістати повну квоту капіталізації і в такий спосіб зробити те, що є як найгарніше в сїм бізнесі, значить тримати всіх коштумерів в кожній час, не в місті так і по провінціях, бо если будуть робити бізнес тільки в місті, то дістануть яких 300 або 400 шторів а по провінціях є шторів від 2 до 3 тисячі. Тепер щоби могли дістати більшість шторів та коштумерів і щоби кожний штор дав оден ордер тільки в місяць, то значить 12 ордерів на рік від одного або найменше \$30 зиску річно, се значить від 15 до 30 тисяч зиску річно для уділовців.

Низше подаємо всіх уділовців, котрі закупили шери до 1-го цвітня і сподіємось що до два або три місяці розпродамо всю капіталізацію і тогди будемо мати спокій і тільки пильнувати ордерів і збирати жнива які зробить Дирекція своїм трудом для всіх членів Спілки. Отже просим всіх людей щоби заінтересувались і закупили уділи самі і заінтересували Спілкою своїх товаришів а в такий спосіб зробите сю Спілку славу і профітну.

Просимо також зрозуміти що се не є така Смілка де всі диктують і де трудно аби був порядок; в сїй Компанії є оден менажер вибраний під уставами Парляменту і є відповідний перед Дирекцією під карою. Отже кожній член може розуміти що се є організація де порядок є регульований як зегарок. При кінці року всі члени дістануть репорт річний і мусять дати голос на тих офіцерів, котрих самі схочуть і можуть вибрати цілу нову Дирекцію або одного або всіх, як самі схочуть.

Імена і адреси членів слідуєчі:

Table with 2 columns: Name and Address. Includes Adam John, Calgary, Alberta; Achymieneczek Peter, Holland, Man.; Budyk Peter, Kyrdon, Sask.; Blazowski Antoni, Winnipeg, Man.

Table with 2 columns: Name and Amount. Lists names like Canham John E., Sprague, Man. and amounts like 10, 15, 200, etc.

3143 Удлів. Богато людей говорять: „Для чого не роблять самі бізнес і в такий спосіб дістати весь профіт собі замість ділити другим“. На се є відповідь легка, кожний розуміє, що оден жовнір не варта нічого сам, а регімент то настрашнить. Се є бізнес на гуртову скалю, де треба богато грошей, а організатори то не є мільонери, бо еслиби мали досить грошей то не погребували бы помочи.

Порухайте тільки се: если вложите \$5.00 в сей бізнес то вам гварантуємо, що дістанете зиску річно не менше \$1.25.

Table with 3 columns: Investment Amount, Return Amount, and Profit. Shows that \$10 investment yields \$2.50 profit, \$20 yields \$5.00, etc.

Коли придивите ся висшим цифрам то зобачите, що в бізнесі до 4 літ ваші всі гроші звернуть ся і ваша пстнина збільшить ся, бо кожний вам дасть два або три рази більше за вашу частину в такий профітовім бізнесі, а если не хочете продати свою частину, то дістанете що року профіт який задурно і ваша оргінальна сума є в кожнім часі готова для вас на короткий нотіс.

Се не є бізнес на маленьку скалю 5 центову, щоби стояти в шторі і чекати на коштумери. Сей продукт продаєть до шторів гуртовно і маєть до діла зі шторниками і не тільки в Винніпегу, але по всій Канаді. Отже скажемо що хочемо зробити сю організацію як найпрофітнійшу для всіх інтересованих, і показати другим народам що Русини можуть діло провадити як і інші народи, і сподіємось що кожний Русин як робітник так фармер і інші поможуть нам сї діла досягнути в інтерес всім. Засилайте гроші через моні-ордер або в регістрованім листі до:

За оголошенем Загальної Канцелярії, слідить в слідуєчій числі „Р. Н.“ Довідаєтесь добру новину.

ПОЗІР!

Маємо на продаж фарма, лоти і доми в місті Мелвилл, Саск. і околиці, де вже зачались будувати фабрики.

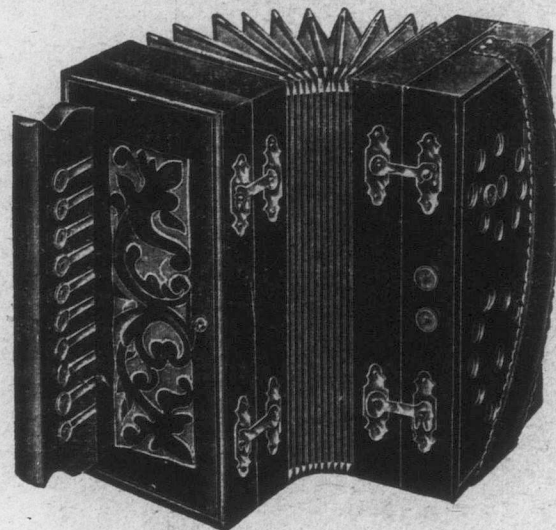
Крыяні! Коли бажаєте заробити гроші, так використуйте сю нагоду, купуйте лоти близько стації і почти по низкій ціні і на дуже легкі сплати. Будте певні, що в короткім часі заробите на сім купні добрі гроші.

F. M. JUREMA & Co.

REAL ESTATE AGENT Box 208 Melville, Sask.

Найлучші і найтаньші!

є віденські гармонії, які ми продаємо задля браку місця. З причини сї, ми продаємо їх за пів дармо.

Ч. 399. Магонове дерево, гузики з перлової маси гарно викинчена дво-тонова. Величина 9x6 цалів з 2 басами ціна лише \$3.45, та сама з 4 басами коштує веоду \$5.50 у нас лише \$4.00

Ч. 400. Імітація дерева магонового. 19 перл. клявішів 6 басів. 14-фаллований міх 28x15 см 11x6 цалів—коштувала \$9.00 тепер лише \$7.00; та сама 8 басів коштувала \$10.00 тепер лише \$7.75, та сама 21 перлових клявішів, 8 басів, дуже тано \$10.35.

Виннім шторі і ціннику продають таку гармонію за 18 долларів у нас лише \$10.35. Зверніть Вашу увагу, що така ціна, ще не чувана.

За висилку нашого товару, ми гварантуємо. Каталогни книжок і інструментів васи лаємо ларом.

RUSKA KNYHARNIA 850 Main St. Winnipeg, Man.

Crispette Manufacturing Co Ltd.

Box 3562 811 Main St. Winnipeg, Man.

ро

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО

РІК V. Ч

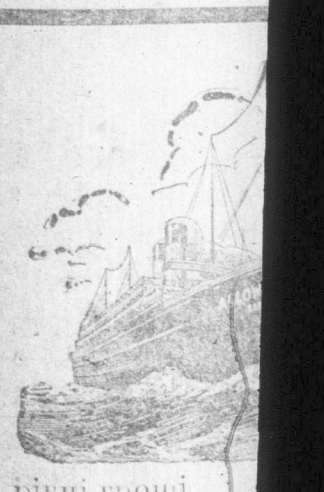
Робочі

Облини на хвилюку тут говорити ся.

Світ є розділений на наймитів-невільників-капіталістів. Капіталіст засилив працювати на себе, працює, хче увільнитися з широкій світ, а сїм з кожнім днем наблизив люд вдарити своїм і оголосити земську кулій. День в день протіє сїм освідомленій робітниками, але є одні дїляти участь увесь протіє сїм дені, а дені...

В той дені, робітників революційних, бач, де тільки є в бітніки до одного деня 1-го мая. В Бі Африці робітники...

ривні гроші. По... Лоци, кат... адреси в кра... Ми також... Продаємо... Офіс от...

ALL C.GE 667 Main